

аналіз його показників, розкрито механізм злочинної діяльності, виявлено та систематизовано характерні риси осіб, які вчинили ці злочини, встановлені особливості детермінації фінансового шахрайства в будівництві. За результатами дослідження запропоновано науково обґрунтовані напрями попередження фінансового шахрайства в інвестиційно-будівельній сфері на основі поєднання соціальних заходів, заходів кримінально-правового впливу та віктимологічної профілактики [3].

Результати дослідження Дикого О.В. розглядають злочинність у сфері обігу житлової нерухомості як систему злочинів, поділену на: злочинність у сфері оренди житла та злочинність під час посягання на право власності на об'єкти житлової нерухомості в разі укладення інших видів цивільноправових угод (наприклад, купівля-продаж, міна, дарування тощо) [1].

Водночас стан розробленості методики досудового розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних зі зловживанням владою або службовим становищем у сфері будівництва потребує додаткового вивчення та конкретизації способів та прийомів, спрямованих на підвищення ефективності боротьби із зазначеним видом злочинів.

Список використаних джерел

1. Дикий О.В. Кримінологічні засади вивчення і попередження злочинів у сфері обороту житлової нерухомості в Україні: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.08. 2015.
2. Запотоцький А.П. Криміналістична класифікація злочинів у сфері будівництва. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ.* № 1 (2016). С. 32–43.
3. Чернишов Г.М. Фінансове шахрайство в інвестиційно-будівельній сфері: кримінологічне дослідження: дисс.... канд. юрид. наук.: 12.00.08. Одеса, 2016. 246 с.

Сидоров Олександр Анатолійович,
доцент кафедри аналітичної економіки
та менеджменту Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ, кандидат економічних наук

КОРУПЦІЯ ЯК ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМА

Корупція – це антисоціальне, протиправне явище, яке виникає при реалізації чиновниками своїх владних повноважень для задоволення власних інтересів (інтересів третіх осіб),

особистого збагачення, здійснення, сприяння чи приховування корупційних дій. Це явище стало загрозою для економічної безпеки держави, оскільки його руйнівна дія проявляється в падінні міжнародного престижу й авторитету країни, руйнування морально-духовних засад суспільства, бюрократизації й корумпованості публічних службовців та зростання рівня злочинності [1].

Корупція – пряме використання посадовою особою прав, пов'язаних з його посадою, з метою особистого збагачення.

Корупція – прийняття протиправного рішення посадовою особою, що дає можливість одержання певних благ іншою стороною, а посадова особа при цьому отримує незаконну винагороду.

Корупція – суспільне явище, що визначає міру неефективності наявних державних соціально-економічних інститутів та правової системи.

Корупція – набір універсальних стратегій поведінки тих або інших соціальних груп, котрі мають на меті отримання переваг на послуги держави відповідного рівня та якості для організації і ведення бізнесу [2].

Закон України «Про запобігання корупції» визначає корупцію як використання уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або, відповідно, обіцянка чи пропозиція, чи надання неправомірної вигоди уповноваженій особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [6].

Економічний характер корупції проявляється в тому, що вона є породженням економічних відносин і впливає на їх розвиток, а її рівень є одним із визначальних показників рівня економічної свободи у тій чи іншій країні.

З економічної точки зору корупція – це незаконний вид діяльності, пов'язаної з використанням службового становища для одержання доходу. За такого підходу, в основу розуміння корупції як явища і визначення її як правової категорії кладеться економічний аспект.

Корупція підриває не лише демократичні інститути й цінності, а й етичні норми та справедливість, завдає шкоди сталому розвитку [3]. Отже, вона шкодить у різні способи: це не лише фактор, що руйную економічне здоров'я країни, адже підривається цілісність ринків, принципи здорової конкуренції та справедливого розподілу ресурсів, але й моральна загроза.

Джерелом корупції є надмірне втручання держави в економіку, бюрократичні традиції, соціальна історія тощо. Потреба у визначенні передумов корупційних діянь обумовлюється тим, що корупція як соціальне явище є продуктом соціально-історичних процесів і суспільних відносин з усталеними закономірностями і тенденціями. Тому ідентифікація причин корупції є такою важливою у процесі боротьби з нею.

Загальні причини корупції можна виокремити в такі групи:

– політичні (використання наданих повноважень для задоволення приватних інтересів);

– економічні (використання державними службовцями власних повноважень у сфері управління економікою);

– правові (перш за все, це неефективна система антикорупційних засобів та недосконале законодавство у сфері протидії корупції);

– організаційно-управлінські (можливість прийняття рішень посадовими особами на свій розсуд, масове заміщення посад державних службовців шляхом використання особистісних зв'язків);

– соціально-психологічні (низька громадянська свідомість; менталітет, що деформується усвідомленням можливості без зайвих зусиль та втрати часу вирішити будь-яке питання тощо) [4].

Корупція як економічна проблема проявляється у:

1) у появі небезпеки корупційно-тіньових відносин, яка полягає не тільки у спричиненні матеріальних збитків суспільству і його громадянам, але і в дестабілізації економічної системи загалом;

2) у серйозному перевищенні вартості проектів бізнесових структур внаслідок того, що учасники корупційних відносин одержують як дохід певну частину бюджетних засобів;

3) у формуванні непродуктивних моделей поведінки як державного сектору, так і бізнес-структур, оскільки корупційні дії спричиняють обмеження конкуренції, зниження темпів і якості економічного зростання;

4) у появі тіньової економіки – ринкового виробництва продукції та надання послуг, як законного, так і нелегального, що уникає відображення в офіційному ВВП [5] та ін..

Тож, корупція – це системне суспільне явище, яке виникало протягом багатьох років, тому, щоб подолати його, потрібно створити ефективну та дієву систему антикорупційного законодавства, правосуддя, активно залучати бізнес до встановлення нових прозорих правил взаємовідносин суспільства влади та бізнесових структур.

Список використаних джерел

1. Шевчук І.В. Корупційна складова як чинник дестабілізації та загроза економічній безпеці України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 12. 2017.

2. Бланк М.Е., Батракова Т. І. Вплив корупції на економіку України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 7. частина 1. 2016. С. 25–28.

3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003.

4. Шабас І.М., Корупція в Україні: сутність, причини, наслідки. Науково-практична Інтернет-конференція, 14.05.2013. Секція № 2.

5. Smith, J. D. (1985): Market motives in the informal economy, in: Gaertner, W. and Wenig, A. (eds.): The economics of the shadow economy, Heidelberg: Springer Publishing Company, pp. 161–177.

6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII.. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

Соловійов Едуард Петрович,
заступник начальника Головного управління Національної поліції в Миколаївській області – начальник слідчого управління, кандидат юридичних наук, доцент

ОБСТАВИНИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ, У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

Кредитні спілки в ролі фінансових посередників є ефективним інструментом поживлення інвестиційної активності населення і позитивно впливають на динаміку соціально-економічного розвитку країни, які здатні захистити від знецінення заощадження населення, забезпечити доступними фінансовими послугами громадян і мале підприємство, залучаючи до 9,0 %